

ROSENBORG - AMALIENBORG

ÅRSBERETNING 2011

Forord	3
Rosenborg	4
Amalienborg	6
Formidling	9
Bevaring	10
Besøgstal og omvisninger	11
Økonomi og arbejdsplaner	12
Gaver og tilskud	15
Regnskab	16
Publikationer	17
Forskningsprojekter	17
Foredrag og anden formidling	18
Kurser, kongresser, møder	18
Udlån	19
Studiebesøg	20
Erhvervelser	20
Vedtægter og revision	21
Tillidsposter og medlemskaber	22
Personale	23

Som led i Copenhagen Elephant Parade dekorerede H.K.H. Prinsgemalen en elefant som en elefantordens-elefant. Den var udstillet på plænen foran skatkammeret i juli måned.

FORORD

For De Danske Kongers Kronologiske Samling på Rosenborg og Amalienborg blev 2011 atter et år, hvor der blev opnået meget tilfredsstillende resultater inden for museets forskellige virkeområder. Besøgstallet på Rosenborg fortsatte de seneste års stigende tendens, og også på Amalienborg var besøgstallet tilfredsstillende, selvom det ikke helt var muligt at hamle op med det foregående års store publikumssucces, der udsprang af særudstillingen i anledning af Hendes Majestæts Dronningens 70-års fødselsdag. I alt fandt lidt over 310.000 gæster vej til de to museumsafdelinger i 2011. Når publikumsinteressen fortsat fremviser en stigende tendens, skyldes det ikke alene den generelle vækst i turismen - i sommermånederne er ca. 70% af museets gæster udenlandske turister - men formodentlig også, at Samlingens målrettede formidlingsindsats bærer frugt. Der har således, som det fremgår af årsberetningen, været afholdt ikke mindre end tre særudstillinger i Amalienborgsmuseet, alle ledsaget af udstillingspublikationer. Medens særudstillingerne på Amalienborg ofte tager udgangspunkt i aktuelle begivenheder i Kongehuset, var der i 2011 i form af særudstillingen *Gud bevare Danmark* også mulighed for at vise en af de mere ressourcekrævende temaudstillinger, både hvad angår det forberedende undersøgelsesarbejde, indlån af museumsgenstande m.v.

Inden for formidlingsområdet skal det fremhæves, at det af Kulturstyrelsen støttede projekt *Konge Connect*, hvor den besøgende gennem brug af smart-phone kan koble sig på museets eget netværk og derved hente oplysninger om de udstillede interiører og museumsgenstande, i forsommeren er blevet fuldt implementeret i de to museumsafdelinger. Ved brug af de digitale, sociale medier er der under

titlen *Magtens Ansigt* igangsat et undervisningsforløb med Gymnasiet Gefion, og der søges nu midler til i et samarbejde med Arbejdermuseet at gøre denne undervisningsform landsdækkende.

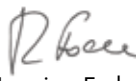
Bevaringsarbejdet prioriteres højt i museets virksomhed. Dette omfatter såvel konservering af museets genstandssamlinger som deltagelse i restaureringen af museets interiører. Sidstnævnte arbejdsområde har i 2011 især været præget af arbejdet med den omfattende restaurering af Marmorgemakket på Rosenborg, hvor stukarbejdet er blevet udført af udefra kommende specialister, medens malerikonserveringen er blevet udført af museets egne konservatorer. Marmorgemakket er færdigrestaureret og indviet i foråret 2012. Der udføres i begrænset omfang konservering og konservatorrådgivning for Kongehuset, Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme samt andre rekvirenter. På grænsen mellem konservering af museets egne genstande og det rekvirerede arbejde ligger klargøring af museumsgenstande til udlån. Et stort antal genstande var således i 2011 udlånt til særudstillingen *Royal Houses in Europe* i Monte Carlo, og en væsentlig del af omkostningerne til istandsættelse af disse udlån blev betalt af låner.

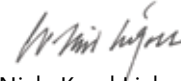
Samlingens internationale karakter betyder, at det tværnationale museumssamarbejde er af største betydning. Dette arbejde udføres til dels inden for rammerne af de internationale museumsorganisationer som f.eks. ICOM og medlemskabet af ARRE (Association Résidences Royales Européenne), men også de videnskabelige medarbejderes og konservatorernes personlige, internationale netværk tillægges stor betydning, når det drejer sig om faglig udveksling og vidensdeling.

Museets medarbejdere har indenfor alle personalekategorier med stor entusiasme og loyalitet udført årets mangeartede opgaver. Museets ledelse påskønner i høj grad denne indsats. Der skal samtidig bringes en hjertelig tak for den store velvilje og tillid, som museet har mødt i vide kredse, og som blandt andet i 2011 har givet sig udslag i øgede statsbevillinger og generøse donationer fra privat side til etablering af særudstillinger, istandsættelsesarbejder, forsknings- og formidlingsprojekter. Der rettes en ærbødig tak til Den Kongelige Familie for den værdifulde støtte, museet også i det forgangne år har modtaget i form af gaver og omfattende udlån til særudstillinger, samt den varme interesse for museets virksomhed, der er kommet til udtryk ikke mindst ved flere besøg i samlingen på Amalienborg og Rosenborg.

Den 31. december 2011 fratrådte museets direktør, Kabinetssekretær, Kammerherre, dr. jur. Niels Eilschou Holm efter 25 år i stillingen som direktør for De Danske Kongers Kronologiske Samling. Museets daglige ledelse skal her benytte lejligheden til at udtrykke en stor og hjertelig tak for mange års værdifuld støtte og indsigtfuldt samarbejde. Tak!

Rosenborg, den 5. juni 2012

Henning Fode
Direktør

Niels-Knud Liebgott
Museumsdirektør

ROSENBORG

I 2010 fik Samlingen tilsagn om tilskud til restaurering af det såkaldte Marmorgemak fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. Marmorgemakket er indrettet ca. 1668-71, som audiensrum for Frederik 3. og Christian 5. - og her uddeltes Dannebrogordenen for første gang i 1671. Gemakket er ødselt udstyret med pilasteropdelte vægge af marmorstuk og et rigt stukloft. På hovedvæggen samt i loftet er de forskellige felter fra kongens våbenskjold afbildet. Arbejderne påbegyndtes november 2010 og omfatter istandsættelse og reparation af marmorpuds; rengøring og polering af samme; delvis opretning af gulv samt udskiftning af knækkede marmorfliser; istandsættelse af stukloft samt reparation af loftets malerier - dels på lærred, dels malet direkte på stukken; konservering af rummets originale døre. Til planmæssig åbning på H.M. Dronningens fødselsdag d. 16. april. 2012.

Istandsættelse af Slottets facader

Endnu en etape af slottets facader er blevet istandsat af Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme (tidligere Slots- og Ejendomsstyrelsen). Istandsættelsen består af fugereparationer samt udskiftning af enkelt særligt medtagne dele af sandstensornamentikken.

I april lanceredes *Konge Connect*, en smartphone guide, som giver Samlingens gæster mulighed for at finde og kommentere viden om slottets skatte

I sommeren 2011 døde lejerens af sidehuset, Øster Voldgade 4B. Sidehuset forbinder forhuset, der rummer tjenesteboliger for to af museets ansatte, med gobelinværkstedet og baghuset, der rummer mødelokaler og konserveringsfaciliteter. Samlingen forventer at overtage lejemålet til museale formål, og derved få "lukket" ringen af ejendomme omkring slotsområdet, og dermed øge sikkerheden omkring selve slottet. Der må påregnes større udgifter i forbindelse med istandsættelse og nyindretning til kontorer, arkiver, fotoatelier m.m. Det hidtidige gobelinværksted vil så samtidig kunne overgå til andet formål, til et længe ønsket møde- og foredragslokale.

Det berygtede skybrud den 2. juli 2011 ramte også Rosenborg Slot. På de lavest liggende områder på terrænet, lige før billetkontoret, stod der op til 40 cm vand. Værst gik det dog ud over Kommandantboligens kælder, hvor regnvand steg op, og der stod ca. 10 cm vand på gulvene. De egentlige ødelæggelser var dog heldigvis begrænsede. Enkelte dele af den nyere del af korrespondancearkivet blev fugtigt, og serveren fik vand, så at Rosenborg var uden mail og internet i nogle dage.

Seks gange i september måned opførtes ballet i Riddersalen. Anette Abildgaard med danseteateret BalCon havde skabt en ballet *La renaissance de la Rose*, med Leonora Christina som tema.

Den årligt tilbagevendende Kulturnat var meget velbesøgt, med 2.551 gæster, og var samtidig snigpremiere på familieaktiviteterne i efterårsferien, der var opbygget omkring Christian 4.s hekseforfølgelser.

En henvendelse fra smykkehistorikeren Nina Hald, sammen med guldsmeden Bodil Binner og Kgl. Hofjuveler Flemming Hertz, førte til et samarbejde om en særudstilling med perler som tema. De kongelige samlinger rummer mange perlearbejder og portrætter af personer med perler. Desuden er inviteret et antal nulevende guldsmede til at give deres bud på et værk med perler. Samlingen er repræsenteret af museumsinspektør Peter Kristiansen og malerikonservator Berit Møller, som står for udstillingskonceptet, udvalg af genstande og skrivning af tekster. Udstillingen er planlagt til åbning februar 2012.

Elephant Parade

I sommeren 2011 (1. juni – 25. august) var København vært for en af de største udendørs kunstudstillinger nogensinde afholdt i Danmark. 102 babyelefanter, støbt i glasfiber, og udsmykket af danske og udenlandske kunstnere og designere, blev opstillet på de københavnske pladser, i gaderne og i parkerne. En af elefanterne, udsmykket som en overdimensioneret elefantordens-elefant af Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen, fandt vej til Rosenborgs bastioner. Den 9. september blev alle elefanterne bortauktioneret

og indbragte tilsammen 4,3 mio. kr., der gik til at sikre overlevelsen af den asiatiske elefant.

Kulturnatten på Rosenborg trak lange køer foran det delvist indpakkede slot. Heksekatte kastede skygger på stilladset i mørket.

AMALIENBORG

Årets gang på Amalienborgmuseet var præget hele tre særudstillinger, hvoraf den ene realiseredes i forbindelse med en enestående begivenhed i Kongehuset.

Udstillingen *Dronning Ingrid*, der åbnede i efteråret 2010 i anledning af 100-året for den svenskfødte prinsesses fødsel, gav indtryk af Dronning Ingrid's personlighed, liv og virke gennem 90 år - og et stadigt levende minde om den populære og højt respekterede Dronning. Udstillingen realiseredes med støtte fra Franz Hoffmanns Mindelegat og Oticon Fonden og ledsagedes af et kataloghæfte. *Dronning Ingrid*, der er fyldigere omtalt i årsberetningen for 2010, var åben for publikum fra den 2. oktober 2010 til den 25. april 2011 og blev set af 24.855 besøgende.

En enestående begivenhed i Danmarks historie var anledning til særudstillingen *Jeg døber jer*. Deres Kongelige Højheder Kronprins Frederik og Kronprinsesse Mary fik tvillinger, blev dermed forældre til fire og holdt dobbeltdåb. Kongehuset meddelte den 6. august 2010, at Kronprinsparret ventede tvillinger. En prins og en prinsesse blev født på Rigshospitalet den 8. januar 2011, og for første gang nogensinde indgår et tvillingepar i arvefølgen til den danske trone.

Udstillingen gav indtryk af dåbsdagen og af dåbstraditioner i Danmarks Kongehus. Familieforøgelse i Kongehuset er ikke alene en privat begivenhed. I et arveligt monarki som Danmarks er det også et statsligt anliggende, der følges med stor interesse i offentligheden – også i udlandet. Den 14. april blev tvillingerne døbt ved den kongelige døbefont i Holmens Kirke. Kongelig Konfessionarius, biskop Erik Norman Svendsen, forrettede dåbshandlingen og udtalte to gange: Jeg døber dig i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn. Tvillingerne er herefter: Hans Kongelige Højhed Prins Vincent Frederik Minik Alexander og Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Josephine Sophia Ivalo Matilda. Der gik i offentligheden forud for dåben mange gisninger og væddemål om, hvad de mon skulle hedde. At de begge fik et grønlandsk navn i deres navnerække, havde de færreste gættet på.

Hvilke dåbskjoler, tvillingebørnene ville være iført, blev der inden den store begivenhed også gisnet meget om. I fem

generationer er danske tronfølgere og deres børn blevet døbt i den samme kjole. Men den er der kun én af - og nu var der to dåbsbørn!

Prins Vincent blev døbt i dragten, der kendes som "Kongehusets dåbskjole" og er syet til hans tipoldefar, den senere Christian 10.s dåb i Christiansborgs Slotskirke i 1870. Den er siden båret af 20 kongelige børn. Prinsesse Josephine blev døbt i en dragt, der ikke har været båret tidligere. Kjolen og huen blev fundet af H.M. Dronningen blandt genstande, som havde været gemt væk siden Dronning Ingrid's død.

Udover de to dåbskjoler samt dragter båret af forældrene og de to ældre søskende på dåbsdagen omfattede

udstillingen bl.a. det kongelige dåbssæt, der til daglig kan ses blandt de kostbare nationale klenodier på Rosenborg Slot. Sættet har været benyttet ved dåb af samtlige børn i Kongehuset siden 1671.

Det var muligt at realisere udstillingen takket være stor imødekommenhed fra H.M. Dronningen og D.K.H. Kronprinsparret.

Jeg døber jer, der fulgtes af et hæfte, vist i Havesalen i perioden 30. april – 31. juli og blev set af 27.716 gæster.

Dåbskjolerne som de kongelige tvillinger bar ved dåben d. 14. april.

Særudstillingen *Gud bevare Danmark. Kongehuset, kirken og kristendommen*. der bredte sig i flere af museets rum, belyste den nære relation mellem det danske kongehus, kirken og kristendommen, som har bestået i mere end 1.000 år.

Relationen kan følges fra "Danmarks dåbsattest" fra ca. år 960, hvor Hendes Majestæt Dronning Margrethe 2.s fjerne forgænger Harald Blåtand på den store Jellingsten bekendtgør, at han har samlet Danmark og gjort danerne kristne - frem til vor tids monark, der ikke alene er kirkens overhoved, men også personligt optaget af teologiske spørgsmål og engageret i at designe kirketekstiler. Det er en kronologisk historie om Kongehuset, kirken og kristendommen, der belyser såvel kontinuitet som brud. Danmark har fra sin grundlæggelse haft et kongehus og været kristent. Kongehuset, kirken og kristendommen og forbindelsen mellem dem har imidlertid ændret sig meget i historiens løb. Kort udtrykt handler det om to centrale forhold: Kristendommen har antaget varierende skikkelser gennem historien, og Kongehuset har gennem tiden haft nær relation til kirken og de forskellige fortolkninger af kristendommen.

Kirken og kristendommen har spillet en afgørende rolle for udformningen af kongemagten og rammerne for dens udfoldelse, men kongemagten har også sat et dybt præg på kirken og nok også på forståelsen af kristendommen som sådan og den danske kirkes aktuelle situation. Udstillingen og den tilhørende publikation – af praktiske årsager fordelt i to hæfter - kan ses som et led i optakten til fejringen af Reformationsjubilæet i 2017, som H.M. Dronningen er protektor for.

Museet havde under udarbejdelse af udstillingen, som var tilrettelagt af cand.mag. Gunnar Adriansen, stor glæde af kolleger og andre, der bidrog med råd, ideer og råd, og særligt må fremhæves H.M. Dronningens Håndbibliotekar, dr.theol. Christian Gottlieb, og Overinspektør ved Museum Sønderjylland, cand.mag. Lennart S. Madsen, der begge med ildhu og faglig indsigt havde stor betydning for konceptet. Dertil kom Professor, dr.theol. Martin Schwarz Laustens artikel i publikationen, der på fornem vis formår at koge det unægteligt store emne ned til en koncentreret

bouillonterning.

Uden en lang række lånte genstande havde det været umuligt at sammensætte udstillingen som ønsket, således vistes bl.a. en række af H.M. Dronningens kirketekstildesign i form af bispekåber og messehagler fra kirker og stifter landet over. Også H.M. Dronningen og H.K.H. Prinsgemalen viste atter en gang stor velvilje over for museet med udlån.

Udstillingen modtog afgørende økonomisk støtte fra Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond, Kronprins Frederiks og Kronprinsesse Marys Fond, Nikolai og Felix

Fonden - H.H. Prins Nikolais og H.H. Prins Felix' Fond, Kong Christian den Tiendes Fond og Ole Kirks Fond. Den vistes i perioden 27. august - 11. december 2011 og blev set af 14.562 besøgende.

Fra udstillingen *Gud Bevare Danmark* på Amalienborgmuseet.

For at få nærmere oplysninger om museets kunstsamling med henblik på bevaring og formidling af de mange værker var mag.art. Anne Cathrine Wolsgaard Iversen projektansat i en periode. Det er museets håb, at arbejdet kan fortsættes i 2012 med fondsstøtte.

Samarbejdet med Folkeuniversitetet om forelæsningsrækker, der afholdes i Gallasalen i Christian 8.s Palæ på etagen over Amalienborgmuseet, begyndte i 2010 og fortsatte i år. Forelæsningerne tilrettelægges af museet, dvs. museumsinspektør Birgit Jenvold, og H.M. Dronningens Håndbibliotekar, dr.theol. Christian Gottlieb. I forårssemestret afholdtes to rækker hhv. *Dronninger i en borgerlig tid* og *Moltke - rigets mægtigste mand*. I efterårssemestret fulgte rækken *Gud bevare Danmark. Kongehuset, kirken og kristendommen*, der knyttede sig til den da aktuelle udstilling med samme titel. Forelæsningsrækkerne, der er populære blandt folkeuniversitetets brugere, som også har adgang til museet på forelæsningsdagene, giver desuden mulighed for, at Kongehusets og Samlingens ansatte kan deltage. Det gode samarbejde med Folkeuniversitetet og Håndbibliotekaren fortsættes i 2012 med nye forelæsningssemner.

Museets deltagelse i Københavns Kulturnat i oktober var igen en stemningsfuld publikumsmagnet, der også omfattede adgang til Beletagen over museet og musikalske indslag. Besøgstallet var 2083.

En anden ekstraordinær åbning var et eksperiment på årets første dag. Den 1. januar er en stille dag i Danmark, og et af de få steder med aktivitet, der tiltrækker mennesker, er Amalienborg Slotsplads, hvor livgarden trækker op i rød galla kl. 12. Mange af de fremmødte på pladsen benyttede lejligheden til at besøge museet, og det vellykkede forsøg vil derfor blive fast tradition i årene fremover.

Også på Dronning Ingrid's 101-års dag den 28. marts holdt Amalienborgmuseet ekstraordinært åbent i anledning af den da aktuelle særudstilling om den populære dronning. Dagen var en mandag, sædvanligvis lukkedag i vinterhalvåret, men mange gæster havde opdaget særåbningen, og der var gratis adgang for alle med navnet Ingrid.

Kulturnatten på Amalienborgmuseet.

FORMIDLING

2011 blev året hvor Samlingens mobile smartphone guide *Konge Connect* blev sat i drift, den blev benyttet af op imod 20.000 af samlingens gæster og fik i årets løb tilføjet Youtube film, hvor mekaniske genstande selv "fortæller" deres historie. Arbejdet med at styrke denne formidlingsplatform yderligere foregår løbende. Et vigtigt element i *Konge Connect* er den stærke integration med Facebook, og 2011 blev året hvor Samlingen tilføjede en selvstændig profil på netop dette store sociale medie.

Her kan man "synes godt om" Rosenborg Slot og Amalienborgmuseet og dermed få de små og store historier om de to museer. Historierne er en god blanding af opslag om arrangementer og udstillinger, quizzer, punktnedslag i Kongerækken, fortællinger om genstande, billeder, historier fra hverdagen, og en masse andet. Siden er velbesøgt og med mange fans og giver god mulighed for dialog med gæster og andre interesserede. Formidlings- og kommunikationsafdelingen er hele tiden på jagt efter gode historier.

2011 blev også året hvor Samlingen efter en længere årrækkes pause genoptog arbejdet indenfor undervisningsområdet. Det blev i form af en nyudviklet undervisningsplatform, hvor gymnasielever prøver kræfter med politiske begivenheder i Danmarkshistorien gennem rollespil. Også her har Samlingen bragt Facebook i spil - som et stærkt middel til at engagere gymnasieeleverne i historietimerne.

Siden august 2011 har elever fra 2.g. på Gefion Gymnasium brugt nogle af deres historietimer på intriger ved hoffet og rådgivningen af kongen i undervisningsforløbet *Magtens Ansigt*. Undervisningsforløbet har som mål at formidle historiske begivenheder på en relevant og engageret måde i et medie, hvor de unge føler sig på hjemmebane. Helt centralt i undervisningsforløbet er Facebook, som bliver understøttet med traditionel klasseundervisning og museumsbesøg. Det skaber en synergi, der lærer eleverne om historiske begivenheder på en vedkommende måde

Magtens Ansigt er et samarbejde mellem Gefion Gymnasium og Rosenborg Slot/ Amalienborgmuseet og

er blevet til med støtte fra Kulturarvsstyrelsens pulje for udvikling af nye undervisningstilbud. *Magtens Ansigt* kom på deres liste over de ti bedste Museumshits i 2011. Mere end 250 gymnasieelever gennemførte forløbet i skoleåret 2011, og fem klasser er planlagt til at gennemføre forløbet i foråret 2012. Samlingerne håber på sigt at kunne gøre projektet landsdækkende og at bruge det i samarbejde med andre museer.

I efterårsferien havde Rosenborg premiere på et fremstød rettet mod børnefamilier med lyst til viden, gys og kreativ udfoldelse. Der var heksejagt på slottet hele ferien med fortællinger fra Christian 4.s hekseforfølgelser og mulighed for at tegne heksetegninger og for at føje til udsmykningen af det store piletræ på bastionen med hekse og katte. Startskuddet var kulturnatten, som med 2551 besøgende endnu en gang bekræftede den særlige tiltrækningskraft det mørklagte slot har på denne særlige aften i København.

Gymnasielever fra Gefion Gymnasium arbejdede med Danmarkshistorie via Facebook og *Magtens Ansigt*.

BEVARING

Møbelkonservering

Lehmans musikskab, inv.nr. 13-234. Har, i samarbejde med Musikhistorisk Museum, udviklet et system til afkodning af musikvalser. Konservering og restaurering af finér og forgyldninger på skabets dele.

Marmorgemakket: Nedtagning af loftsmalerier og reparation af dørenes fyldninger. Stabilisering af borebillenedbrudt panelstykke.

Narhvaltandstronen: Assisteret metalkonservator Knud Holm med undersøgelse af tronens figurer.

Overvågning af skadedyr i udstillinger og på magasiner.

Malerikonservering

Konservering og restaurering af stort portræt af Christian 4. i rustning samt restaurering af maleri af Christian 4. som fredsmægler, der begge skulle udlånes til udstilling i Monaco.

Restaurering af portræt af grevinde Sophia Catharina af Oldenburg, der skulle indgå i det følgende års særudstilling om perler. Der er skrevet rapporter på samtlige konserveringsopgaver.

Planlægning og udførelse af diverse konserverings- og restaureringsopgaver i forbindelse med istandsættelse af Marmorgemakket, herunder konservering og restaurering af to loftsmalerier på lærred.

Samarbejde med møbelkonservatorerne om forgyldningerne på Lehman-skabet.

Planlægning og forberedelse til udstillingen *Perler - Kongelig Pragt - Moderne Design*, der åbner februar 2012, i samarbejde med museumsinspektør Peter Kristiansen.

Optagelse og redigering af videoen "Hvordan man nejer og bukker" til udstillingen *Kongelig Galla* på Amalienborgmuseet i 2012.

Tekstilkonservering

Nedtagning af dragter fra Enevældeudstillinger på Rosenborg og Frederiksborg. Opstilling og nedtagning af dragter til udstillingen *Dronning Ingrid*. Planlægning og opstilling af udstillingen *Kongelig Galla* på Amalienborgmuseet, assisteret af Mette Vejgaard Pedersen.

Undersøgelser og fotografering af Prinsesse Josefines dåbskjole. Udarbejdelse af beskrivelse til hoffet (pressemeddelelse og hjemmeside). 5. juli: Akut besøg/ rådgivning vedrørende vandskader på kirketekstiler i De Døves Kirke, Frederiksberg

Faglige besøg og undersøgelser: Bizarre silkestoffer. Henvendelser fra designstuderende vedr. dragthistorie, Frederiks 3.s broderede jakke, rådgivning om ridedragter til Jagt- og Skovbrugsmuseet, Teknologisk Institut vedr. opmålingsprojekt. Udlån af ordensattrapper til Ystads Museum, information om korsetter til rollespillere, broderet dug til Fredensborg, emnedag om tekstilfarver.

Udstillingsarbejde

Pomp & Pragt, Kongemagt & Enevælde i Riddersalen på Rosenborg. Nedtagning. Kroningstæpper, Riddersalen på Rosenborg, fremlægning og nedtagning. *Gud bevare Danmark*, Amalienborgmuseet, opsætning og nedtagning. Videreudvikling af udstillingssystem, oprindeligt overtaget fra Dresden-udstillingen i Riddersalen. Håndtering af museumsgenstande m.m. i forbindelse med større reparationsarbejder af særudstillinglokalerne, gobelinværkstedet og Marmorgemakket på Rosenborg Slot. Gallerilister monteret i Gobelinværkstedet.

Diverse magasin-arbejde i Magasinet, Brede. Løbende småopgaver på slottet, bl.a. nødreparationer på museumsgenstande og rumindretninger.

Eksterne opgaver

Opgaver for H.M. Dronningens Hof: Gennemgang af malerierne på Kongeskibet Dannebrog, hvilket udmøntede sig i en tilstandsrapport. Et maleri med marinemotiv konserveret og restaureret.

Opgaver for D.K.H. Kronprinsparrets Hof: Gennemgang af malerierne i malerimagasinet i Frederik 8.s Palæ, der havde fået vandskade. Gennemgangen resulterede i en tilstandsrapport. Konservering og restaurering af et drikkeglas med monogram og forgyldt kant. Konservering og restaurering af en glasvase.

Opgaver for H.K.H. Prinsesse Benediktes Hof: Konservering og restaurering af en jadefigur på lille udskåret træfod.

Opgaver for Slots- og Ejendomsstyrelsen/ Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme: Tilstandsrapport på et regencebord og et spejl deponeret på Vallø Slot. Konservering og restaurering af et nyklassicistisk spejl fra Hofchefens kontor i Frederiks 8.s Palæ, Amalienborg. Konservering og restaurering af modellen af Saly's rytterstatue på Amalienborg Slotsplads.

Der er skrevet rapporter på samtlige konserveringsopgaver.

BESØGSTAL

Samlingerne blev i 2011 besøgt af 310.089 gæster, fordelt med 243.444 på Rosenborg og 66.645 på Amalienborg.

Besøget er 15.286 eller 4,9 % lavere end i 2010, hvilket dækker over en fremgang på Rosenborg på 5.166 og en tilbagegang på Amalienborg på ikke mindre end 20.452 gæster. Det store fald skyldtes den usædvanligt store interesse i 2010 i forbindelse med åbningen af Frederik 8.s palæ.

På Rosenborg fordelte de besøgende sig med 186.877 voksne, 13.064 studerende, 32.231 børn og unge, samt 11.272 skoleelever. De tilsvarende tal for Amalienborg er 54.304 voksne, 3.908 studerende, 7.613 børn og unge, samt 820 skoleelever. Den procentuelle fordeling mellem gruppen er nogenlunde uændret fra sidste år.

Besøgende med Copenhagen Card udgjorde på Rosenborg og Amalienborg hhv. 11,4 % og 24,3 % af det samlede antal gæster. Der er tale om en stigning på hhv. 1,7 % og 10,9 % i forhold til 2010.

USA's Ambassadør i Danmark Laurie Susan Fulton besøgte Rosenborg i anledning af "Presidents Day" og fik i den anledning lejlighed til at se nærmere på et sæt revolvere som Abraham Lincoln forærede Frederik 7.

OMVISNINGER

Samlingen har et fast korps af tilknyttede omvisere, der kan bestilles ved henvendelse til kontoret. I 2011 gennemførtes på Rosenborg i alt 310 betalte omvisninger, hvoraf de 106 var for skoleklasser. På Amalienborg gennemførtes 47 omvisninger. Dertil kom som vanligt en lang række særomvisninger og introduktioner for bl.a. kongehusets medarbejdere og kollegaer fra andre museer i ind- og udland.

I forbindelse med officielle besøg er en fremvisning af Rosenborg ofte indlagt i programmet. Ved sådanne lejligheder bliver gæsterne vist rundt af Samlingens direktør eller inspektører. I 2011 har Samlingen haft besøg af H.M. Dronningen og flere medlemmer af den kongelige familie, USA's ambassadør, Folkerepublikken Kinas ambassadør, Ghanas handelsminister, parlamentarisk delegation fra Chile etc. etc.

Et stort antal repræsentanter for både dansk og udenlandsk presse besøgte i årets løb Rosenborg og Amalienborg. I 2011 tog primært museumsinspektør Axel Harms således imod skrivende journalister og tv-hold fra bl.a. Chile, Japan, Kina, Tyskland, Sverige, De Forenede Arabiske Emirater, Italien, USA, Argentina og Storbritanien. Desuden blev der arrangeret særomvisninger for repræsentanter for flere af de store krydstogtsrederier, der opererer i København.

Hver gang nye hold af Livgardens soldater skal begynde vagttjeneste på Rosenborg, får de en orienterende omvisning. Dette er i det forløbne år blev varetaget af museumsinspektør Peter Kristiansen med assistance fra Samlingens øvrige omviserkorps.

ØKONOMI OG ARBEJDSPLANER

De Danske Kongers Kronologiske Samling er en selvejende institution, hvis opgaver er præciseret i Museumsloven. Museets driftsøkonomi er baseret på et tilskud fra Kulturstyrelsen i henhold til Museumslovens §16 samt egenindtægter fremkommet ved entréopkrævning, butiks- og fotosalg, forpagtningsafgift fra museets restaurant *Traktørstedet* samt i mindre omfang salg af tjenesteydelser i form af f.eks. rekvireret konservering og rådgivning. Bevarings-, forsknings-, udstillings- og publikationsprojekter samt større erhvervelser af museumsgenstande, der ligger udenfor den basale virksomhed, er i reglen afhængig af statslige særbevillinger eller tilskud fra private fonde. Det ordinære statstilskud samt kompensation for gratisadgang for børn og unge under 18 år suppleret med statslige puljemidler udgjorde i 2011 godt 10 millioner kr., hvilket svarer til ca. 1/3 af det samlede driftsbudget på godt 30 millioner. Alene entréindtægterne udgjorde i 2011 lidt over 15 millioner kr.

2011

Den økonomiske konsolidering, som var nødvendig efter det turbulente år 2010 er fortsat i 2011. De tidvise likviditetsproblemer er afhjulpet ved en ændring i udbetalingen af statstilskuddet, således at dette kommer til udbetaling i to rater mod tidligere fire årlige rater. Denne nyordning har vist sig nødvendig på grund af de store sæsonudsving i entréindtægterne. Det er dog fortsat nødvendigt at kunne råde over en driftsreserve på mindst 3 millioner ved regnskabsårets udgang for at kunne klare udgifterne i det første halvår af efterfølgende regnskabsår.

Museets indtjeningsmuligheder er i meget høj grad afhængige af en række ydre faktorer, f.eks. politiske initiativer og udviklingen i den indenlandske såvel som den internationale turisme. Der har, som i de foregående år, været foretaget løbende publikumsundersøgelser på Rosenborg, og det har derved kunnet konstateres, at udenlandske gæster i sommermånederne udgør næsten 70% af de besøgende, medens andelen af danske og udenlandske gæster i vintermånederne er nogenlunde lige store. Heri er ikke medregnet skoleklasser, som i

sagens natur i optræder særligt i sommermånederne. Der spores en yderligere stigning i de udenlandske besøgendes andel. I 2012 vil der blive gennemført en udvidet publikumsundersøgelse i forbindelse med Amalienborgmuseet.

Museets ledelse har, overordnet set, fortsat valgt at anlægge en forholdsvis konservativ budgetteringspolitik, hvor statstilskuddet og et forventet årligt besøgstal på 250.000 gæster i de to museumsafdelinger på Rosenborg og Amalienborg ligger til grund for økonomien. Museets samlede besøgstal beløb sig i 2011 til i alt 310.089 gæster, hvilket er en lille tilbagegang i forhold til 2010. Medens Rosenborg havde godt 243.000 gæster og dermed en lille fremgang, havde Amalienborgmuseet en tilbagegang på omkring 15.000 gæster. Sidstnævnte skal dog ses i lyset af, at 2010 kunne opvise ekstraordinært gode besøgstal bl.a. på grund af den populære udstilling i anledning af H.M. Dronningens 70-årsdag. Under alle omstændigheder er der tale om et besøgstal, der ligger langt over det forsigtigt budgetterede, hvilket giver et godt frirum for nye aktiviteter.

Det stigende besøgstal på Rosenborg skal ses i lyset af, at der i 2011 ikke blev afholdt særudstillinger her. Stigningen er altså ikke forårsaget af et attraktivt særudstillingsstema, men skal ses som et resultat af den langsigtede strategi, der går ud på at gøre museet mere synligt i offentligheden. Amalienborgmuseet viste i 2011 tre særudstillinger. Udstillingen *Dronning Ingrid 100 år*, der åbnede i oktober 2010, stod frem til april 2011. Den blev efterfulgt af en mindre, aktuel udstilling *Jeg døber Jer* arrangeret i anledning af Kronprinsparrets tvillinge-barnedåb den 14. april. Denne udstilling var et eksempel på den type særudstillinger, som knytter sig til større begivenheder i Kongehuset. Sideløbende hermed arbejdes der med forberedelsen af temaudstillinger, der ofte behandler mere generelle emner vedrørende Kongehuset eller temaer med et langt perspektiv. Årets tredje særudstilling *Gud bevare Danmark* var netop en særudstilling af denne karakter, hvor indholdet var en kronologisk fremstilling af forholdet mellem Kongehuset, Kirken og Kristendommen. Udstillinger

af denne type involverer i reglen et grundlæggende undersøgelsesarbejde og kræver derfor længere forberedelsestid. Som det er museets sædvane, blev alle særudstillinger ledsaget af et katalog.

Andre formidlingsinitiativer:

Med udgangspunkt i offentlige beskæftigelsesmidler, bevillinger fra Kulturstyrelsen samt private fonde har det i 2011 været muligt at påbegynde og gennemføre en række formidlingsaktiviteter - til dels rettet mod børn og unge. I skolernes efterårsferie afholdtes således en "heksejagt" for børn, hvor hovedformålet var at tegne et billede af Danmarkshistorien på Christian 4's tid.

På Amalienborg er der udarbejdet et projekt til formidling af den faste udstilling rettet mod børnefamilier. Dette projekts virkeliggørelse er afhængig af finansiering. Projektet *Konge Connect*, hvor de besøgende ved hjælp af smart-phones kan søge oplysninger om museets interiører og genstande er nu fuldført på Rosenborg og følger på Amalienborg i 2012. Denne formidlingsform har vist sig at være populær, og allerede i det første år har systemet været brugt af op imod 10% af museets besøgende. Sammen med Gefion Gymnasium er der gennem det seneste år blevet udviklet en ny undervisningsplatform, der benytter Facebook i historieundervisningen. Projektet, der har fået navnet *Magtens ansigt* videreføres i 2012 med en bevilling fra Kulturstyrelsen, og museet arbejder nu på at gøre undervisningsformen landsdækkende i samarbejde med Arbejdmuseet.

Bevaring:

Museets konservatorer har i 2011 bistået med etablering og nedtagning af årets særudstillinger. Sideløbende hermed er den kontinuerlige restaurering af museets genstandsmasse fortsat, herunder arbejdet med Lehmann-skabet, der restaureres med bevillinger fra Kulturstyrelsen under kategorien "genstande af enestående national betydning". Museets egne konservatorer har endvidere arbejdet med konservering af loftsmalerier og døre i "Marmorgemakket"

på Rosenborg, der er under en gennemgribende restaurering finansieret af en donation fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. Endvidere er der klargjort et stort antal genstande til udlån - herunder især til udstillingen *Europas Kongehuse*, som blev afholdt i Monte Carlo i sommeren 2011.

2012

Der er ikke principielt sket ændringer i bevillingsgrundlaget for Samlingens drift i finansåret 2012. Der vil dog ske den sædvanlige justering af entrépriserne pr. 1. januar 2012, denne gang af voksenbilletten. Den styrkelse af Samlingens økonomi, som det er gennem en række initiativer er lykkedes at gennemføre i 2010 og 2011 forventes forstærket yderligere i 2012, idet der her stilles store forventninger til to af dette års særudstillinger: *Kongelig Galla*, som vises i Amalienborgmuseet i anledning H.M. Dronningens 40-års regeringsjubilæum og udstillingen *Perler. Kongelig pragt - moderne design*, som vises på Rosenborg i forårsmånederne 2012. Begge disse udstillinger forventes at have stor publikumsappel. I fortsættelse af disse særudstillinger arbejdes der videre med forberedelser til særudstillingsprogrammet i 2013, som for Rosenborgs vedkommende vil bestå af en særudstilling med blomster som tema. I Amalienborgmuseet vil hovedbegivenheden i 2013 være en særudstilling, som markerer 150-året for Det Glücksborgske Kongehus. Tanken om en blomsterudstilling på Rosenborg er blevet til som et resultat af det igangsatte museumssamarbejde blandt institutionerne omkring Kongens Have og Østre Anlæg - et initiativ, som bærer navnet *Parkmuseerne*. Dette samarbejde, der omfatter Statens Museum for Kunst, Statens Naturhistoriske Museum, Den Hirschsprungske Samling, Davids Samling, Filmhuset samt Rosenborg, forventes at blive videreudviklet i 2012/ 2013.

På personalesiden gennemføres løbende en række projekter. I 2012 gennemføres således den tilbagevendende APV-undersøgelse (Arbejdspladsvurdering). Der gennemføres kurser i brug af hjertestarter og førstehjælp, og gennem museets Arbejds miljøudvalg arbejdes der løbende med kontrol med arbejdsforholdene. Det er med

en vis tilfredshed, at museets ledelse kan konstatere, at sygefraværet udgør 5,74 %. Dette tal ligger langt under landsgennemsnittet og tages som udtryk for de gode arbejdsforhold, som hersker i museet.

Juleskeen fra 1984, designet af Dronningen, og hovedmotiv på udstillingsplakaten til *Gud Bevare Danmark*.

Koncentrationen var stor, da børn og voksne tegnede og hørte historier om Christian 4. og hekse i efterårsferien.

GAVER OG TILSKUD

Fonde:

Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond (Gud bevare Danmark)	50.000
Kronprins Frederiks og Kronprinsesse Marys Fond (Gud bevare Danmark)	75.000
Nikolai og Felix Fonden (Gud bevare Danmark)	25.000
Ole Kirks Fond (Gud bevare Danmark)	100.000
Kong Christian X.s Fond (Formidling i 100-året for Chr. X.s tronbestigelse 2012)	25.000
Michael Jebsen Fonden (Kongelig Galla)	100.000
Velux Fonden (LED-belysning i Skatkammer)	200.000
Augustinus Fonden (Jørgen Hein forskningsprojekt Elfenben)	480.000
A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal (Restaurering af Marmorgemakket)	730.000
Knud Højgaards Fond (Formidlingsprojekt - Amalienborg for hele familien)	150.000

Statstilskud:

Ordinært statstilskud (Kulturarvsstyrelsen)	7.846.102
Kompensation for fri entre for børn og unge	906.259
Kulturarvsstyrelsen, rejser og møder	32.157
Kulturarvsstyrelsen, forskning i samlingens elfenbensgenstande	198.000
Kulturarvsstyrelsen, restaurering af Lehmannskabet	406.834
Kulturarvsstyrelsen, restaurering af gobeliner	224.341
Kulturarvsstyrelsen, undervisningsprojekt Magtens Ansigt	424.000
Kulturministeriet - seniorbonus	148.706

Udstillingsplakaten til dåbsudstillingen.

REGNSKAB

Indtægter	R2011	B2011	R2010	R2009
Entreindtægter	15.221.851	12.722.000	15.199.109	12.402.739
Salg af varer	2.703.678	3.315.000	3.318.230	2.894.621
Statstilskud	10.186.400	8.781.400	9.370.552	10.056.730
Private tilskud og gaver	1.935.000	1.605.000	3.319.799	3.678.645
Øvrige driftsindtægter	610.665	565.000	926.723	1.061.055
Indtægter i alt	30.657.594	26.988.400	32.134.413	30.093.790
Udgifter	19.568.488	186.681.000	19.502.064	20.204.945
	216.875	215.000	213.097	207.762
Lønninger m.v.	19.354.574	18.340.000	19.568.488	19.502.064
Pensioner	217.461	215.000	216.875	213.097
Husleje	1.199.105	1.285.000	1.189.024	1.128.350
Varme, el, vand	729.250	678.000	721.476	645.608
Køb af tjenesteydelser	3.092.606	2.338.000	5.650.527	5.040.787
Køb af varer	1.738.204	1.398.000	2.397.526	3.178.515
Anskaffelser	206.917	133.000	1.980.522	265.677
Reparation og vedligeholdelse	540.567	328.000	579.376	433.385
Rejseudgifter	103.074	103.500	189.668	152.153
Repræsentation	37.370	30.000	100.627	116.874
Diverse omkostninger	894.408	253.000	-657.516	1.475.930
Driftsreserve		1.886.900		
Udgifter i alt	28.113.536	26.988.400	31.936.592	32.152.440
Årets resultat	2.544.058	0	197.821	-2.058.650

GUD BEVARE DANMARK
God save Denmark

Kongehuset, kirken og kristendommen
The Royal House, the Church and Christianity

27. august – 11. december 2011

Særudstilling om en nær relation i Danmarkshistorien gennem mere end 1.000 år

Special Exhibition about close links in Denmark's history throughout over 1,000 years.

amalienborgmuseet.dk

Amalienborgmuseet

Christian 8.s Palæ
1257 København K
Tlf. +45 3312 2086

ÅBEN/OPEN:
27 August – 31 October 2011
10-16 alle dage/all days
1 November – 11. December 2011
11-16, mandag lukket/monday closed

Udstillingsplakaten til *Gud Bevare Danmark*.

PUBLIKATIONER

Gunnar Adriansen:

Gud bevare Danmark. Kongehuset, kirken og kristendommen. Udstillingskatalog, Amalienborgmuseet 2011.

Axel Harms:

40 fortællinger om Europa, bidrag til det danske EU-formandskab.

Jørgen Hein:

An Ivory Chair for the Order of the Elephant.

Addenda to the Oeuvre of Joachim Henne (1663-1707) i: Regine Marth og Marjorie Trusted (ed.):

Barocke Kunststückh, Sculpture Studies in Honour of Christian Theuerkauff, München 2011, p. 107-13.

Birgit Jenvold:

Jeg døber jer, Udstillingskatalog,

Amalienborgmuseet 2011. Redaktion og del af tekst.

Gud bevare Danmark. Kongehuset, kirken og kristendommen.

Udstillingskatalog, Amalienborgmuseet 2011. Redaktion og del af tekst.

Christian IX of Denmark and Queen Louise, Europe's "parents-in-law", i *The Magnificence and Grandeur of the Royal Houses in Europe*, Monaco 2011, s. 137-42.

Katia Johansen:

Perfumed Garments, their preservation and presentation i Mary M. Brooks og Dinah D. Estop (eds.): *Changing Views of Textile Conservation*, Getty Conservation Studies 2011, p. 218-21.

Presenting royal costume i *Textile Society of America Symposium Proceedings*. Paper 26.

Peter Kristiansen:

Christian IV, King of Denmark and Norway, i *The Magnificence and Grandeur of the Royal Houses in Europe*, Monaco 2011, s. 126-35.

FORSKNINGSPROJEKTER

Gunnar Adriansen (projektansat):

Gud bevare Danmark. Kongehuset, Kirken og Kristendommen. Forskning i forbindelse med planlægning af særudstilling på Amalienborgmuseet.

Tom Feilberg:

Pragtskab udført 1757 af C.F. Lehmann med selvspillende fløjte- og trompetværker. Rekonstruktion af det automatiske musikværk i C.F. Lehmanns skab fra 1757. I samarbejde med Musikhistorisk Museum/ Nationalmuseet.

Axel Harms:

Projekter i forbindelse med udviklingen af samlingens formidling.

Jørgen Hein:

Forskningsorlov: *Elfenben* Bestandskatalog over Rosenborgs samling af elfenben og narhvaltand.

Birgit Jenvold:

Projekter i forbindelse med Amalienborgmuseets egne særudstillinger og bidrag til andre museers udstillingskataloger.

Peter Kristiansen:

Kongelige våbenanetavler og signetsamlingen på Rosenborg.

Anne Cathrine Wolsgaard Iversen (projektansat):

Amalienborgmuseets kunstsamling i forbindelse med et registrerings-, bevarings- og formidlingsprojekt.

FOREDRAG O.A. FORMIDLING

Axel Harms:

Foredrag i MID om Konge Connect, apps og smartphones i formidling. Foredrag om Christian 4. og Rosenborg i Rotary, Jægerspris. Omvisninger og Konge Connect for grupper fra Nationalmuseet, Frederiksberg Stadsarkiv, Vor Frue Kirke (København), Ordrupgaard-Samlingen, Experimentarium, Arbejdmuseet, DREAM - Syddansk Universitet og Energimuseet.

Jørgen Hein:

Besøg fra Norddeutscher Rundfunk, Freunde des Staatlichen Museum Schwerin. Folkeuniversitetet, Syddansk Universitet. Venneforeningen for Designmuseum Danmark: Rosenborg - Danmarks Skatkammer.

Birgit Jenvold:

Omvisninger og introduktioner på Amalienborgmuseet herunder i særudstillinger for bl.a. Kongehusets ansatte, danske og udenlandske kolleger og pressefolk. Tilrettelæggelse af forelæsningsrækker for Folkeuniversitetet i samarbejde med H. M. Dronningens Håndbibliotekar, dr. theol. Christian Gottlieb.

Katia Johansen:

Håndarbejds-messen, Middelfart: Fra Dronning Ingrid's garderobe. En uges undervisning for tekstillinjen på Konservatorskolen i Beograd.

Peter Kristiansen:

Foredrag i Jægersborg kirke, foredrag i Heraldisk Selskab, Omvisning for international kongres af ordenshistorikere på Rosenborg Slot. Fremvisning af kroningstæpperne for Tæppehandlerforeningen. Fremvisning af kroningstæpperne for International Conference of Oriental Carpets. Omvisning for The French Porcelain Society. Omvisning for Preussischer Schlösser und Gärten Freunde-Verein. Omvisning for Regensianer-samfundet.

Niels-Knud Liebgott:

To foredrag om tilbagelevering af krigsbytte for Folkeuniversitetet. Om samme emne i "Mumleklubben" og i Selskabet for Historie, Litteratur og Kunst.

Mona Klüver Roed-Nielsen:

Oplæg på DREAM om Magtens Ansigt, Konge Connect og Facebook-side. Interview til Alletiders Historie om Magtens Ansigt.

KURSER, KONGRESSER, MØDER

Tom Feilberg:

Studiekreds om træ med deltagere fra Rosenborg, Hoffet og Nationalmuseet. Studiekreds om intarsia med deltagere fra Rosenborg, Frederiksborg og Nationalmuseet. Herunder studiebesøg i firmaet "Intarsia". Deltagelse i dokumentationsseminar i Stockholm. Deltagelse i møbelsymposium i München. SU-arbejde. Arbejde med databaseudvalg og bevaringsplaner.

Axel Harms:

Diplomuddannelse i museumsledelse (2010-12). ODM's internationale formidlingsseminar, Nyborg. Linked Worlds, conference på Det Kongelige Bibliotek. Generalforsamling i Association Résidences Royales Européenne, Wien. Generalforsamling i Cruise Copenhagen Network. Seminar om billeddeling på museer, Nationalmuseet. Møder i Parkmuseets arbejds- og styregrupper. Møde om administrative styringssystemer, Vikingeskibsmuseet. Møder i Kulturklubben. Innovationsseminar, Experimentarium.

Jørgen Hein:

Seminarer om elfenben, dels på Liebighaus i Frankfurt am Main, dels på Bode Museum i Berlin. Kurérrejse til Gotha.

Birgit Jenvold:

Deltagelse i arrangementer i Flensborg i forbindelse med Istedløvens tilbageførsel. Møde for Dragtpuljen og kunsthåndværkergruppen Netmaskerne på Designmuseum Danmark om historiske modejournaler.

Katia Johansen:

Deltog i ICOM Costume Committee møde i Beograd, Serbien. Deltog i ICOM General Assembly, Paris. Deltog i ICOM arbejds-møde Strategic Planning. Kurérrejser til Monaco og Stockholm.

Mona Klüver Roed-Nielsen:

ODM's internationale formidlingsseminar, Nyborg. "Unge og Museer", seminar arrangeret af Brandts. "Strategisk kommunikation for unge på sociale medier", Vartov. "Museernes udredning", seminar på Arbejdmuseet

arrangeret af Kulturarvstyrelsen. "Dramatiseret formidling" seminar arrangeret af Dansk Center for Museumsforskning.

Peter Kristiansen:

Deltog i MUSUND-seminar på Kulturværftet i Helsingør om Museernes Relevans. Deltog i konference i Coburg/Rödental (Bayern) arrangeret af Deutsche Gesellschaft für Festungsforschung, med emnet "Fortresses in the Gardens - Gardens in Fortresses. Inviteret som foredragsholder og talte om Rosenborgs befæstning. Deltog i symposium om Sorø klostres historie. Kurérrejse til Århus og Vedersø.

Niels-Knud Liebgott:

Deltog i Europa Nostra UK konference i Portsmouth med foredraget "The Defence of the Realm" - om renæssancens befæstninger i Øresundsregionen. Chateau Gaillard: Conseille Permanent i Bruxelles. Udstillingsåbning "Royal Houses in Europe" i Monte Carlo, Monaco.

Berit Møller: Studiebesøg på Nationalmuseets Bevaringsafdeling, malerikonserveringen.

UDLÅN

I løbet af 2011 har der været udlånt genstande til nedenstående museer og udstillingssteder:

Nationalmuseum, Stockholm

til udstillingen *Härskarskonst. Napoleon - Karl Johan - Alexander*

29.9.2010 - 23.1.2011

Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot, Hillerød

til udstillingen *Den danske Enevælde 1660-1848*

15.10.2010 - 21.2.2011

Kvindemuseet, Århus

til udstillingen *Elisabeth Jerichau Baumann - en verdensdame*

1.5.2011 - 30.8.2011

Stiftung Schloss Friedenstein, Gotha

til udstillingen

Elefantastisch!

15.5.2011 - 23.10.2011

Vejen

Kunstmuseum,

Vejen

til udstillingen *Den moderne form - Billedhuggeren og keramikeren Arne Bang (1901-83).*

28.5.2011 - 13.11.2011

Residenzmuseum

im Celler Schloss,

Celle

til udstillingen

Struensee. Der Fall

26.6.2011 - 31.3.2012

Grimaldi Forum, Monaco

til udstillingen *The Magnificence and Grandeur of the Courts of Europe*

11.7.2012 - 11.9.2012

Esbjerg Kunstmuseum, Esbjerg

til udstillingen *Livstegn*

1.10.2011 - 8.1.2012

Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum, Hørsholm

til udstillingen *Dianas døtre*

14.10.2011 - 1.1.2012

Diamantmuseum Provincie Antwerpen

til udstillingen *Circuito dos Diamantes*

20.10.2011 - 10.1.2012

Vandet stod i voldgraven knap en meter over normalen ved det store skybrud i juli måned.

STUDIEBESØG

Tilrettelagt af Jørgen Hein:

David McNabb (Glasværelset). Arne Spoor (Musikkanaler). Julie Ferguson (Prins Jørgen).

Tilrettelagt af Birgit Jenvold:

Norsk arkitektstuderende vedr. afgangsprøve om museum for Norges kongehus. Holbæk Museums personale især vedr. særudstillingen om Dronning Ingrid. Thorvaldsens Museums faglige medarbejdere vedr. Thorvaldsen-værker i Christian 8.s Palæ på Beletagen og i Amalienborgmuseet.

Tilrettelagt af Katia Johansen:

CIETA-konference, ca. 45 deltagere - studiebesøg i dragtsamlingen.

Tilrettelagt af Peter Kristiansen:

John og Zoe Kurtz: Italienske kandelabre.

Christian 10. med Prinsesse Margrethe fra Inga Aistrups foto der erhvervedes af Amalienborgmuseet.

ERHVERVELSER

Rosenborg:

Der er ikke erhvervet genstande til Rosenborg i 2011.

Amalienborg:

Fra Kongehuset er der atter i år til Samlingens store glæde modtaget mange betydelige genstande. Således kom bl.a. en omhyggeligt pakket kasse fra Gråsten Slot. Herfra havde H.M. Dronningen og søstrene H.K.H. Prinsesse Benedikte og H.M. Dronning Anne-Marie til museet udvalgt genstande, der har tilhørt forældrene, Frederik 9. og Dronning Ingrid. Allerede tidligt på året fik museet fra H.M. Dronningen en stor blåglaseret kugleformet stentøjskrukke med små reliefmønstre og hank i form af en løve. Det fremgik af inskriptionen, at krukken var en gave til Christian 10.s 25-års regeringsjubilæum i 1937, men inden museet nåede at studere den nærmere, skete der noget uventet: Vejen Kunstmuseum sendte en efterlysning med en fotokopi af en gammel omtale, hvor billedet viste - om end utydeligt så dog ganske vist - netop denne krukke. Derved kom det for en dag, at ophavsmanden var den danske formgiver Arne Bang, som Vejen Kunstmuseum forberedte en særudstilling om for at bringe hans virke frem i lyset igen efter årtier i skyggen. Nærmest inden krukken var blevet registreret i Samlingen, blev den gennemgået af konservatorerne og fundet i fin stand - og var pludselig et hovedstykke på en særudstilling.

Fra D.K.H. Kronprinsparret modtog Samlingen de trykte programmer m.v., der vedrører tvillingedåben i april, og som indgik i særudstillingen i denne anledning. Samtidig benyttedes anledningen til sammen med medarbejdere i D.K.H. Kronprinsparrets Hof at gennemgå museets samling vedrørende genstande fra Parrets bryllup samt de to ældste børns dåb for at sikre, at Samlingen har alle de trykte programmer m.v. til disse Danmarkshistoriske begivenheder. Der viste sig enkelte "huller", som med gaver fra D.K.H. Kronprinsparret nu er udbedret. Blandt årets øvrige gaver kan nævnes tre daglige barnekjoler båret af de tre prinsesser Margrethe, Benedikte og Anne-Marie i 1940'erne samt en samling omfattende

bl.a. mindeplatter og -mønter m.m. udgivet især vedr. begivenheder i Kongehuset siden 1960.

Museet erhvervede i 2011 ligeledes pressefotografen Inga Aistrups fotos vedrørende Kongehuset. Aistrup (1910-90) fotograferede bl.a. for BilledBladet 1938-48, og de fleste af fotografierne hidrører fra denne periode, men Samlingen omfatter også senere billeder.

Den blåglaserede krukke af Arne Bang var blandt nyerhvervelserne i 2011.

VEDTÆGTER

De Danske Kongers Kronologiske Samling er oprettet ved kgl. resolution af 14. juni 1854, givet af Frederik 7., og har følgende ordlyd:

Vi ville allernaadigst, at følgende paa Vort Slot Rosenborg værende Samlinger og Gjenstande, nemlig Kronings-insignierne med Kronjuvelerne og Diamanterne samt de øvrige Gjenstande, der opbevares i de saakaldte Regalieskabe, den egentlige chronologiske Samling, adskillige til Afbenyttelse ved høitidelige Lejligheder bestemte Apparater, saavel som andre forskjellige Sager, saasom Flora-danica-Stellet, Glassamlingen mm. desl., samt det egentlige Slotsbygninginventarium herefter skulle udgjøre een Samling under navn af den chronologiske, at denne Samling betragtes som det Kongelige Huses uafhængelige Eiendom, arvelig fra Konge til Konge, og at den henlægges under Overbestyrelse af den af Vore Ministre, der har Foredraget i de Sager angaaende Vort Kongelige Huus, altsaa for Tiden Udenrigsministeren, samt Overhofmarskallen tilligemed den, som Vi ellers maatte finde for godt dertil at forordne.

Bestyrelsen udgøres af Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen og Kulturministeren.

Direktør:

Kammerherre, fhv. kabinetssekretær Niels Eilschou Holm (til 31.12.2011)
Kammerherre, Kabinetssekretær Henning Fode (fra 1.1.2012)

Museumsdirektør:

Kammerherre, Cand.art Niels-Knud Liebgott

Museets officielle navn:

De Danske Kongers Kronologiske Samling, Rosenborg og Amalienborg.

Rosenborg Slot:

Øster Voldgade 4A
1350 København K.
Tlf. 33 15 32 86.

Amalienborg Slot:

Christian VIII's Palæ
1257 København K.
Tlf. 33 12 21 86.

Museumskategori:

Kulturhistorisk Museum.

Museets formål og emnemæssige Indhold:

Med udgangspunkt i malerier, møbler og andre genstande, som har tilknytning til den danske kongefamilie, er samlingens formål at fremstille en del af Danmarkshistorien fra Christian 4.s regeringstid til nutiden.

REVISION

Revision:

Samlingens økonomiske revision ved afdelingschef Annie Nørskov og specialkonsulent Jens Petersen har i 2011/12 revideret årsregnskabet for 2011. Jens Petersen efterfulgte kontorchef Anne Aagard den 3. oktober 2011. Revisor har påtegnet årsregnskabet og afgivet revisionsprotokollat.

Revisionen har omfattet: Uanmeldt kasseeftersyn, kontrol af øvrige beholdningskonti, analyse af bogholderiets enkelte driftskonti, stikprøvevis bilagsrevision, revision af årsregnskab, revision af projektregnskab samt forvaltningsrevision.

Genstandsrevision:

Arkivar Steen Nottelmann fra Royal Copenhagen og fuldmægtig i Kulturministeriet Peter Navntoft afholdt revision den 17. november - først på Amalienborg, hvor man gennemgik genstande i Dronning Louises Salon og om eftermiddagen i Samlingens magasin i Brede. Her gennemgik man dele af den historiske dragtsamling, startende med Christian 7.s kroningsdragt. Revisionen gav ikke anledning til bemærkninger.

TILLIDSPOSTER

Niels-Knud Liebgott:

Udpeget til officiel rådgiver for det Litauiske Kulturministerium vedr. genopførelsen af det Storhertugelige Palads i Vilnius, Indvalgt i Europa Nostra Scientific Council. Forstander for Det Kongelige Selskab for Fædrelandets Historie. Vicepræsident for Det Kgl. Nordiske Oldskriftselskab, Bestyrelsesmedlem i: ICOMOS-Danmark, Den Kongelige Udstillingsfond, Europa Nostra Danmark, Dronning Margrethe II's Arkæologiske Fond samt Selskabet til udgivelse af danske Mindesmærker.

I præsidiat for Museet for Religiøs Kunst, Medlem af Conseil Permanent for Borgforsker-kongressen Château Gaillard og af Tranquebar-komiteén. Medlem af Selskabet for Dansk Kulturhistorie. Medlem af Selskabet for Historie, Litteratur og Kunst. Medlem af præsidiat for International Club Copenhagen. Konsulent for Middelaldercenteret på Bornholm. Medlem af Det rådgivende udvalg og censor ved Turistføreruddannelsen ved RUC. Censor i faget Kunsthistorie ved Universiteterne i København og Århus. Inventarrevisor ved Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot. Områdekonsulent ved Danmarks Nationalleksikon i Middelalderarkæologi. Fagkonsulent for Gyldendals Leksikon.

Axel Harms:

Medlem af styregruppen for ODMs internationale formidlingsseminar. Medlem af formidlingsnetværkets styregruppe.

Jørgen Hein:

Medlem af repræsentantskabet for Ole Rømer Museet og Byhistorisk Samling og Arkiv, Sekretær i Selskabet for Dansk Kulturhistorie. Medlem af styregruppen for Kunstkammerprojektet. Medlem af Det Kongelige Selskab for Fædrelandets Historie.

Birgit Jenvold:

Medlem af ICOM: ICFA-International Committee for Museums and Collections of Fine Arts. Medlem af Dragtpuljen og Måltidspuljen.

Katia Johansen:

Præsident for ICOMs Costume Committee 2010-13. September 2010 udpeget af ICOM Director General Julien Anfruns til medlem af ICOM's Strategic Planning Committee 2010-2013.

Peter Kristiansen:

Kasserer i Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring. Indvalgt i bestyrelsen for Kulturnatten i København. Medlem af styregruppen for MUSUND. Medlem af Redaktionsrådet for Heraldisk Tidsskrift.

Berit Møller:

Medlem af Vidensgruppen omkring restaureringen af Frederik 8.s Palæ, Amalienborg. Medlem af ICOM CC. Medlem af Områdeudvalget for Konservering. Statens Værksteder for Kunst og Håndværk (Akademirådets repræsentant). Censor på Det Kongelige Danske Kunstakademi, Konservatorskolen, Kunstlinjen.

Hanz Nyström:

Bestyrelsesmedlem i Tværfagligt Netværk under DKM. Tovholder i TG Light (Target Light).

MEDLEMSKABER

ARRE

Association Résidences Royales Européenne

CAB

Castles around the Baltic

DMCBRK

Danske Museers Center for Bevaring og Restaurering af Kunst

FDSM

Foreningen af Danske Special Museer

Heraldisk Selskab

ICAA

International Council of Museums of Applied Arts

ICOM

International Council of Museums

IIC

The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works of Art

NKF

Nordisk Konservatorforbund

ODM

Organisationen af Danske Museer

Ordenshistorisk Selskab

SKM

Skandinavisk Museumsforbund

UKIC

United Kingdom Institute for Conservation

VDR

Verband der Restauratoren

PERSONALE

Direktør:

Kammerherre, fhv. kabinetssekretær Niels Eilschou Holm, dr.jur. (til 31.12.2011)
Kammerherre, kabinetssekretær Henning Fode, cand.jur. (fra 1.1.2012)

Museumdirektør:

Kammerherre Niels-Knud Liebgott, cand.art. Daglig leder.

ROSENBORG

Museumsinspektører:

Jørgen Hein, cand.mag.
Peter Kristiansen, cand.arch.
Axel Harms, cand.mag.

Studentermedarbejdere:

Lars Riis Hansen, stud.mag.
Lasse Rodewald, stud.mag.

Kontor:

Gitte Bruun Lassen, kontorfuldmægtig
Marianne Arnold, overassistent
Kirsten T. Christiansen, overassistent
Mathilde Hansen, overassistent

Teknisk personale:

Erik H. Larsen, museumspedel
Mette Lohse, vagtmester
Ole Madsen, museumshåndværker
Kirsten Munck, museumsbutikschef (fratrådt 31.8.2011)

Opsynspersonale (deltid):

Knud Andersen, Søren Asp, Kai Bang, Hannah Bitton, Karin Blumensaadt, Nette Børkdal, Kenneth Dürr, Jørgen Enge, Inge Lise Fürst, Dorte Glüsing, Erik Grenaa, Kasper Greve, Elisabeth Hagland, Christina Hansen, Denis Hansen, Rune Jakobsen, Erik Jeppesen, Søren Johansen, Allan Lauridsen, Irvin Leisner, Juanita Lubega, Taeko Møller, Anni Nielsen, Marina Nielsen, Bo Nilsson, Morten Pedersen, Lars Riis, Hartmut Solmsdorff, Lea Stenfeldt, Ninja Theuerkauf, Jesper Thomsen, Gertrud Vabamäe, Juhan Vabamäe.

Omvisere:

Tyge Andersen, Kathrine G. Bjerregaard, Nette Børkdal, Line Lærkholm-Bengtson, Preben Mellbye-Hansen, Lars Riis Hansen, Per Nielsen, Steffen L. Petersen, Lasse Rodewald, Hartmut Solmsdorff, Juhan Vabamäe, Jon R. Volquartz

Projektansat videnskabeligt personale:

Mette Lemvig-Müller (håndbibliotek, Rosenborg/Amalienborg.)

Aina Jepsen Engelund (fra 1.8.2011) Ansat 5 måneder med løntilskud til formidling, samt magasinarbejde i Brede.
Mona Klüver Roed-Nielsen (fra 31.1.2011) ansat 7 måneder med løntilskud, derefter for midler fra Kulturarvstyrelsen.
Magtens Ansigt.

Traktørstedet Rosenborg:

Forpagter pr. 1. jan. 2009: Rasmus Agerliin og Jean-Francois Kaplan. Pr. 1. jan. 2011 overtog Rasmus Agerliin den fulde forpagtning.

AMALIENBORG

Museumsinspektører:

Birgit Jenvold, mag.art., daglig leder
Axel Harms, cand.mag.

Kontor:

Jacob V. Madsen, overassistent

Teknisk personale:

Esther Madsen, vagtmester

Rengøring:

Charlotte Antonsen
Thomas Christensen
Maria Grønkjær
Karen Tønder Kjærgaard (tiltrådt 1.6.)
Bettina Suddergaard (fratrådt)
Pernille Palmelund Sørensen (fratrådt 30.6.),

Opsynspersonale (deltid):

Tyge Andersen, René Bobirk, Anne Brit Christensen, Thomas Christensen, Mette Katrine Hansen (fratrådt), Elise H. B. Jensen, Camilla Kagstrup, Karen Tønder Kjærgaard (tiltrådt 1.6.), Maria Malling, Cirkeline Martinussen, Birgitte Bardtrum Momme, Eva Nørgaard (på barsel 1.5. fratrådt), Steffen L. Petersen, Vibeke Sass, Mira Skardhamar (tiltrådt 1.9.), Bettina Suddergaard, Vibeke Søndergaard, Betty Sørensen, Lene Sørensen, Pernille Palmelund Sørensen (fratrådt 30. 6.), Bodil Agerup

Omvisere:

Mette Katrine Hansen (fratrådt), Esther Madsen, Birgitte Bardtrum Momme, Steffen L. Petersen

Projektansat videnskabeligt personale:

Gunnar Adriansen, cand.mag. (fratrådt 26.9.)
Anne Cathrine Woldsgaard Iversen, mag.art. (fratrådt 31.7.) Identifikation og registrering af Amalienborgmuseets

kunstsamling.

Anne Lea Christensen (fra 18.4.2011) Ansat 7 måneder med løntilskud, derefter for midler fra Knud Høigaards fond.
Amalienborg - for hele familien.
Nuunu Line Johansen (fra 28.11.2011) Ansat 11 måneder med løntilskud: Det ny Amalienborg.

Praktikanter:

Birgitte Pantmann, stud.mag. (tiltrådt 8. februar)
Jens Busck, cand.mag. (virksomhedspraktik november)
Hanna Tyge, tekstildesigner og scenograf (virksomhedspraktik november og december)
Asger Bonnevie, cand.mag. (virksomhedspraktik december)

Studentermedarbejder:

Christopher Sand-Iversen

KONSERVERING

Konserveringspersonale:

Hanz Nyström, ledende konservator
Tom Feilberg, konserveringstekniker
Gunhild Hvass, konserveringstekniker
Katia Johansen, konservator
Anders Gjøl-Sørensen, konserveringstekniker (tiltrådt 1.10.2011)
Berit Møller, konservator
Satsuki Nudeshima, konserveringstekniker (fratrådt 30.9.2011)
Majken Thorvildsen, konserveringstekniker (fratrådt 31.1.2011)

Projektansat til restaurering af Marmorværelset:

Anne Brøndum Torp (tiltrådt 1.2.2011)
Linn Rosa Sparbæk (tiltrådt 1.2.2011)

Praktikant:

Konservatorstuderende Yasmine Diatta, Tyskland.

KOLOFON

Redaktion og tilrettelæggelse:
Peter Kristiansen og Axel Harms
Udgivet juli 2012
Oplag: 200
Tryk: Narayana Press
ISBN: 978-87-89542-95-9

